

El canvi climàtic podria reduir fins a un 20% la producció de bolets al Pirineu el 2040, segons el CTFC

Una correcta gestió forestal contribuiria a frenar aquesta pèrdua entre un 8% i un 10%

Meranges - El canvi climàtic podria reduir fins a un 20% la producció de bolets als boscos del Pirineu d'aquí al 2040. Així ho indiquen resultats preliminars d'un estudi en curs del Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC), que també assenyalen que una gestió forestal adequada podria frenar aquesta pèrdua entre un 8% i un 10% i, alhora, fer els boscos més resilients. La investigació es basa en dades recollides en parcel·les experimentals de boscos de pi negre situades entre els 1.600 i els 1.900 metres d'altitud. En aquests espais s'hi apliquen tractaments de gestió forestal —amb aclarides d'entre el 25% i el 30% de la massa arbòria— per analitzar-ne l'impacte tant en la producció com en la diversitat de bolets.

Aquestes parcel·les formen part d'una xarxa d'un centenar de punts distribuïts arreu de Catalunya, activa des del 1998, amb un gradient altitudinal que va dels 300 als 2.000 metres. Aquesta infraestructura permet estudiar la productivitat micològica en diferents condicions climàtiques i fer estimacions del seu potencial econòmic. En el cas del Pirineu, els tècnics del CTFC fan seguiment continuat al bosc de Meranges des del 2015, un dels punts de referència.

A diferència dels inventaris forestals convencionals, que es duen a terme cada cinc anys, el mostreig micològic es fa setmanalment durant la temporada. Tot i que comença a la primavera, el període més intensiu s'allarga d'agost a novembre, mentre que a l'hivern les temperatures són massa baixes i a la primavera la producció encara és limitada.

Juan Martínez de Aragón i Àngel Ponce, investigadors especialitzats en micologia i tubercultura, analitzen tant fongs micorrízics —com el cep, que viuen associats a les arrels dels arbres— com sapròfits, responsables de la descomposició de la matèria orgànica. Les parcel·les disposen de sensors de temperatura i humitat del sòl, i també de sistemes per mesurar la dispersió d'espores. Les mostres recollides s'analitzen al laboratori per determinar-ne el pes en fresc i en sec, la qualitat i les interaccions amb la resta de l'ecosistema forestal.

L'investigador Aragón explica que a les parcel·les s'alternen zones gestionades i no gestionades per comparar-ne els resultats. "Hem observat que, quan es gestiona el bosc, augmenten tant la producció com la diversitat de bolets", assenjala. En aquest sentit, apunta que una gestió adequada pot ajudar a esmorteir els efectes del canvi climàtic sobre la productivitat micològica.

Segons les projeccions amb què treballa el CTFC, la davallada prevista respon al fet que els anys desfavorables per a la producció de bolets —marcats per la calor i la manca de pluges en moments clau— són cada cop més freqüents. Actualment, la producció mitjana de bolets a Catalunya se situa al voltant dels 60 quilos per hectàrea, tot i que hi ha una gran variabilitat segons la zona i l'any, amb registres que poden superar els 500 quilos per hectàrea en zones com Meranges.

Fixació de carboni, i també de població

Per la seva part, Ponce subratlla que l'interès de l'estudi va més enllà del valor gastronòmic. “Els fongs tenen un paper clau en el funcionament dels ecosistemes forestals, tant en el cicle del carboni —inclosa la fixació a través dels micelis— com en la descomposició de la matèria orgànica”, explica. En aquest sentit, destaca que aquesta funció és essencial per reduir la càrrega de biomassa als boscos.

Ponce també posa el focus en el potencial del turisme micològic com a eina de dinamització territorial. Segons apunta, l'activitat boletaire pot contribuir a allargar la temporada turística al Pirineu més enllà de l'hivern i diversificar els ingressos en zones amb una forta dependència de la neu. “El turisme micològic pot generar activitat econòmica vinculada a la restauració, l'allotjament i els serveis de guia, i ajudar a fixar població en territoris amb problemes de despoblament”, assenyala.

En aquest context, el CTFC defensa que una gestió forestal orientada també a la producció micològica pot tenir un retorn econòmic i social, a més de beneficis ambientals, especialment en zones de muntanya.

Sense bolets, de moment, aquest estiu

Pel que fa a la campanya estiuenca actual, els tècnics indiquen que encara no hi ha producció de bolets, malgrat les pluges de l'hivern. La fructificació depèn de les tempestes d'estiu i de les baixades de temperatures, en un procés que pot trigar entre 20 i 25 dies un cop hi ha les condicions favorables.